JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
GEORGES COSMAS
15 päivänä heinäkuuta 1997 *

Nyt käsiteltävässä asiassa yhteisöjen tuomioistuimelta pyydetään ratkaisua valitukseen, jonka Chemie Linz GmbH (jäljempänä Chemie Linz) on tehnyt ETY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ja jossa vaaditaan 10.3.1992 annetun yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion kumoamista. [1] Valituksenalaisessa tuomiossa hylättiin kumoamiskanne, jonka valittaja oli ETY:n perustamissopimuksen (jäljempänä perustamissopimus) 173 artiklan nojalla nostanut 23.4.1986 tehdystä komission päätöksestä 86/398/ETY (jäljempänä polypropeenipäätös). [2] Päätös koski perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamista polypropeenin tuotantoon.

I Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

1. Käsiteltävän asian tosiseikkojen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyn oikeudenkäynnin kulun osalta valituksenalaisesta tuomiosta käy ilmi seuraavaa: Ennen vuotta 1977 Länsi-Euroopan polypropeenimarkkinoille toimitti tavaraa lähes yksinomaisesti kymmenen tuottajaa, joista yksi oli Chemie Linz, jonka markkinaosuus vaihteli 3,2 ja 3,9 prosentin välillä. Kun Montedisonin hallussa olleiden patenttien voimassaoloaika oli päättynyt, markkinoille tuli vuoden 1977 jälkeen seitsemän uutta tuottajaa, joilla oli erittäin suuri tuotantokapasiteetti. Kysyntä ei kuitenkaan samaan aikaan noussut vastaavalla tavalla, joten se ei vastannut tarjontaa ainakaan vuoteen 1982 saakka. Yleisemmin voidaan todeta, että vuosien 1977 ja 1983 välillä polypropeenimarkkinoilla tehtiin suurimmaksi osaksi heikkoa tulosta ja merkittäviäkin tappioita.

2. Komission virkamiehet, jotka toimivat 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (jäljempänä asetus N:o 17) [3] 14 artiklan 3 kohdassa heille annettujen valtuuksien perusteella, tekivät 13. ja 14.10.1983 samanaikaisia tutkimuksia useissa polypropeenin tuotantoa harjoittavissa yrityksissä. Näiden tutkimusten perusteella komissio esitti kyseisille yrityksille ja lisäksi liitännäisillä toimialoilla toimiville yrityksille asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla tietojensaantipyyntöjä. Tutkimuksissa ja tietojensaantipyyntöjen johdosta saatujen tietojen

* Alkuperäinen kieli: kreikka.

1 — Asia T-15/89, Chemie Linz v. komissio, tuomio 10.3.1992 (Kok. 1992, s. II-1275).

2 — ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta tehty päätös (IV/31.149 — Polypropeeni) (EYVL L 230, s. 1).

3 — EYVL 1962, 13, s. 204.

perusteella komissio päätteli, että tietyt polypropeenintuottajat, mm. Chemie Linz, olivat vuosien 1977 ja 1983 välisenä aikana rikkoneet perustamissopimuksen 85 artiklaa. Komissio päätti 30.4.1984 aloittaa asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn ja lähetti rikkomiseen osallistuneille yrityksille kirjalliset väitetiedoksiannot.

3. Menettelyn päätteeksi komissio teki 23.4.1986 edellä mainitun päätöksen, jonka päätösosa kuuluu seuraavasti:

"1 artikla

[Yritykset] — — Chemische Werke Linz — — ovat rikkoneet ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa osallistumalla

— —

— Herculesin, Linzin, Sagan ja Solvayn osalta noin vuoden 1977 marraskuusta ainakin marraskuuhun 1983 saakka

— —

vuoden 1977 puolivälissä aloitettuun sopimukseen ja yhdenmukaistettuun menettelytapaan, joilla polypropeeniä yhteismarkkinoille toimittavat tuottajat

a) ottivat toisiinsa yhteyttä ja tapasivat toisiaan säännöllisesti (vuoden 1981 alusta lähtien kahdesti kuukaudessa) salaisissa kokouksissa keskustellakseen kauppapolitiikastaan ja tehdäkseen siitä päätöksiä;

b) asettivat aika ajoin tuotteelle "tavoite"-(tai vähimmäis)myyntihintoja yhteisön jokaisen jäsenvaltion osalta;

c) sopivat erilaisista toimenpiteistä, joilla oli tarkoitus yksinkertaistaa tällaisten tavoitehintojen käyttöönottoa, kuten (lähinnä) väliaikaisista tuotannonrajoituksista, tavarantoimituksia koskevien yksityiskohtaisten tietojen vaihdosta, paikallisten kokousten järjestämisestä ja vuoden 1982 loppupuolelta alkaen seurantajärjestelmästä, jolla oli tarkoitus korottaa hintoja tiettyjen asiakkaiden osalta;

d) korottivat samanaikaisesti hintoja edellä mainittujen tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi;

e) jakoivat markkinat keskenään antamalla kullekin tuottajalle vuosittaisen myyntitavoitteen tai "kiintiön" (vuosina 1979, 1980 ja ainakin osan vuotta 1983) tai koko vuotta koskevan lopullisen sopimuksen puuttuessa vaatimalla tuottajia rajoittamaan kuukausittaisia myyntejään jonkin aikaisemman ajanjakson myynnin mukaisiksi (vuosina 1981 ja 1982).

— —

3 artikla

Tämän vuoksi tässä päätöksessä tarkoitetuille yrityksille määrätään seuraavat sakot 1 artiklassa todetusta rikkomisesta:

— —

ix) Chemische Werke Linzille sakkoa 1 000 000 ecua eli 1 471 590 000 ITL.

— — ."

4. Komission päätöksen kohteena olleista 15:stä yhtiöstä 14, joista yksi oli valittaja, nosti kanteen komission edellä mainitun päätöksen kumoamiseksi. Asianosaiset esittivät 10.—15.12.1990 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa suulliset lausumansa ja vastasivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin.

5. Chemie Linz vaati 28.2.1992, jolloin kirjallinen ja suullinen käsittely olivat edellä mainitulla tavalla päättyneet mutta tuomiota ei ollut vielä annettu, erillisellä kirjelmällä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta aloittamaan uudelleen suullisen käsittelyn. Se vetosi vaatimuksensa tueksi tiettyihin tosiseikkoihin, joista se väitti saaneensa tiedon vasta suullisen käsittelyn päätyttyä ja erityisesti sen jälkeen kun yhdistetyissä asioissa BASF ym. vastaan komissio (jäljempänä ns. PVC-tapaukset)[4] oli annettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 27.2.1992. Chemie Linzin mukaan kyseisten seikkojen perusteella voitiin päätellä, että riidanalaiseen komission päätökseen liittyi olennaisia muotovirheitä, joiden tutkiminen edellytti uusia asian selvittämistoimia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeneen vaatimuksen samoin kuin kanteen kokonaisuudessaan edellä mainitussa 10.3.1992 antamassaan tuomiossa kuultuaan asiassa uudelleen julkisasiamiestä.

4 — Yhdistetyt asiat T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89, BASF ym. v. komissio, tuomio 27.2.1992 (Kok. 1992, s. II-315).

6. Chemie Linz vaatii nyt käsiteltävässä valituksessaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman hylkäävän tuomion sekä toteamaan komission polypropeenipäätöksen mitättömäksi tai kumoamaan sen tai toissijaisesti palauttamaan asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Samalla se vaatii valituksen vastapuolen velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Vastauksessaan, joka oli päivätty 14.4.1992, valittaja ilmoitti peruuttavansa polypropeenipäätöksen mitättömyyttä koskevat valitusperusteensa, mutta pysytti päätöksen pätemättömyyttä koskevat valitusperusteensa.

Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta hylkäämään valituksen ja määräämään valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

DSM NV on pyytänyt saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen Chemie Linzin vaatimuksia väliintulijana.

II Valituksen tutkittavaksi ottaminen

7. Komissio vaatii aluksi vastineessaan yhteisöjen tuomioistuinta jättämään valituksen kokonaan tutkimatta, koska se ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Se väittää tältä osin, ettei valittaja vetoa valituksensa missään kohdassa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen virheen, vaan esittää useita tosiseikkoja, väitteitä ja perusteita ensi kertaa muutoksenhakuvaiheessa ja muuttaa näin yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohdan ja 116 artiklan 2 kohdan vastaisella tavalla oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Valittaja puolestaan väittää, että edellä mainitut väitteet ovat perusteettomia ja ettei valitusta voida jättää kokonaan tutkimatta niiden perusteella.

8. On aluksi muistutettava, että ETY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaan muutosta voidaan hakea "vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin. Muutoksenhaun perusteena voi olla yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta puuttuva toimivalta, asian käsittelyssä yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunut oikeudenkäyntivirhe, joka on hakijan etujen vastainen, tai yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunut yhteisön oikeuden rikkominen." Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 2 kohdassa ja 116 artiklan 2 kohdassa kielletään asianosaisia muuttamasta valituksessa tai vastineessa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Yhteisöjen tuomioistuin voi työjärjestyksen 119 artiklan nojalla myös milloin tahansa hylätä valituksen perustellulla määräyksellä, jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset jäävät selvästi täyttymättä.

Jotta valitus voitaisiin jättää kokonaan tutkimatta, edellytetään, ettei yksikään valitusperusteista täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Tämän vuoksi on tutkittava kaikki perusteet, joihin on vedottu, ja todettava niistä jokaisen osalta, etteivät ne täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. [5] Tästä näkökulmasta tarkasteltuna komission esittämä oikeudenkäyntiväite ei ole asianmukainen, koska Chemie Linzin esittämien perusteiden joukossa on ainakin yksi, johon se pätevästi vetoaa. Kyseessä on peruste, joka koskee mahdollisia virheitä, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin valittajan mukaan teki hylätessään sen oikeudenkäynnin uudelleen aloittamista koskeneen vaatimuksen suullisen käsittelyn päätyttyä. Vaikka komission väitteet lopulta hyväksyttäisiin (olettamus, jota tarkastelen jäljempänä yhdessä valittajan esittämien vastaväitteiden kanssa tutkiessani kunkin valitusperusteen erikseen), ei siis ole mahdollista jättää niiden perusteella valitusta kokonaan tutkimatta.

III Väliintulohakemuksen hyväksyminen

9. DSM:n väliintulon sisältöön ja väliintuloa koskevan hakemuksen hyväksymiseen voidaan nyt käsiteltävässä asiassa pääsääntöisesti soveltaa samoja näkemyksiä kuin ne, jotka olen esittänyt nyt käsiteltävään asiaan liittyvässä asiassa Hüls vastaan komissio antamani ratkaisuehdotuksen vastaavissa kohdissa. [6]

Kyseisestä ratkaisuehdotuksesta ilmenee, että DSM:n väliintulo nyt käsiteltävässä asiassa voitaisiin teoriassa hyväksyä osittain siltä osin kuin väliintulija tukee valittajan vaatimusta siitä, että yhteisöjen tuomioistuin julistaa polypropeenipäätöksen mitättömäksi, kumottuaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion. Väliintulijan muita vaatimuksia tai perusteluita, joihin väliintulossa nojaudutaan valittajan muiden vaatimusten tukemiseksi, ei kuitenkaan voida tutkia, koska ne eivät täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä.

10. Nyt käsiteltävässä asiassa valittaja kuitenkin vastauksessaan luopui polypropeenipäätöksen mitättömyyttä koskeneista valitusperusteistaan; se on toisin sanoen vähentänyt vaatimuksiaan ja vaatii nyt ainoastaan päätöksen kumoamista eikä ratkaisua siitä, että kyseinen päätös olisi mitätön. Tämän vuoksi DSM:ää ei voida

5 — Valitus on tutkittava tyhjentävästi ja kokonaisvaltaisesti ratkaistaessa sitä, voidaanko se ottaa tutkittavaksi. Yhteisöjen tuomioistuimen antamista useista määräyksistä käy ilmi, että on tutkittava kaikki valitusperusteet ja todettava niiden kaikkien osalta, ettei niitä voida ottaa tutkittaviksi, ennen kuin voidaan todeta, että valitus jätetään kokonaan tutkimatta. Ks. asia C-19/95 P, San Marco v. komissio, määräys 17.9.1996 (Kok. 1996, s. I-4435); asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, määräys 25.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1611); asia C-87/95 P, CNPAAP v. neuvosto, määräys 24.4.1996 (Kok. 1996, s. I-2003) ja asia C-148/96 P(R), Goldstein v. komissio, määräys 11.7.1996 (Kok. 1996, s. I-3883). Ks. myös asia C-53/92 P, Hilti v. komissio, tuomio 2.3.1994 (Kok. 1994, s. I-667).

6 — Ks. asiassa C-199/92 P, Hüls v. komissio, tänään antamani ratkaisuehdotuksen 10—15 kohta.

hyväksyä väliintulijaksi, koska asia ei koske sen oikeutta.

IV Valituksenalainen tuomio

11. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valittajan 28.2.1992 päivättyyn kirjelmään sisältyneet vaatimukset seuraavin perusteluin, jotka on esitetty valituksenalaisen tuomion 395 kohdassa:

"On aluksi todettava, ettei edellä mainittu 27.2.1992 annettu tuomio voi sellaisenaan olla suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisen perusteena nyt käsiteltävässä asiassa. Lisäksi nyt käsiteltävän asian kantaja ei ole suullisen käsittelyn päättymiseen mennessä väittänyt tai edes vihjannut, että riidanalainen päätös olisi mitätön niiden virheiden vuoksi, jotka todettiin edellä mainitussa 27.2.1992 annetussa tuomiossa. On siis pohdittava, onko kantaja perustellut riittävästi sitä, miksi se ei aikaisemmin vedonnut väitettyihin virheisiin, joiden joka tapauksessa oli täytynyt tapahtua ennen kanteen nostamista. Vaikka yhteisöjen tuomioistuinten on ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan toiseen kohtaan perustuvaa kumoamiskannetta tutkiessaan tutkittava viran puolesta, onko riidanalainen päätös mahdollisesti mitätön, se ei kuitenkaan merkitse sitä, että joka kerta tutkittaessa ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan toiseen kohtaan perustuvaa kannetta olisi viran puolesta ryhdyttävä selvityksiin riidanalaisen päätöksen mahdollisen mitättömyyden toteamiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tutkittava tämä kysymys viran puolesta vain siltä osin kuin asianosaiset esittävät riittäviä todisteita, joiden perusteella voidaan epäillä riidanalaisen päätöksen olevan mitätön. Tässä tapauksessa kantajan esittämissä perusteluissa ei kuitenkaan esitetä riittäviä todisteita siitä, että päätös saattaisi olla mitätön. Komission virkamiesten yhdistetyissä asioissa T-79/89, T-84/89—T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89 pidetyssä istunnossa antamista lausunnoista, joihin kantaja nojautuu, käy sen mukaan ilmi, että asianmukaisesti allekirjoitettua riidanalaisen päätöksen alkuperäiskappaletta ei ollut annettu myöskään nyt käsiteltävässä asiassa. Vaikka väitetty virhe olisi olemassa, se ei kuitenkaan sellaisenaan voisi olla riidanalaisen päätöksen mitättömyyden toteamisen perusteena. Kantaja ei näet ole esittänyt mitään todisteita selittääkseen, miksi komissio olisi muuttanut päätöstä jälkikäteen vuonna 1986 eli tavanomaisessa tilanteessa, joka eroaa merkittävästi ns. PVC-tapauksiin liittyvistä erityisistä olosuhteista, jotka johtuivat siitä, että komission virkakausi oli päättymässä tammikuussa 1989. Tältä osin ei riitä, että kantaja varasi itselleen oikeuden kehitellä myöhemmin tähän seikkaan liittyviä perusteita. Tässä tilanteessa mikään ei anna aihetta katsoa, että periaatetta, jonka mukaan tehtyä päätöstä ei voida muuttaa, olisi loukattu riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen ja että päätös olisi sen vuoksi kantajan eduksi menettänyt siihen ensi arviolta liittyvän laillisuusolettaman. Pelkästään se seikka, että asianmukaisesti todistusvoimaiseksi saatettu alkuperäiskappale puuttuu, ei sellaisenaan aiheuta riidanalaisen päätöksen mitättömyyttä. Näin ollen ei ollut myöskään tarpeen aloittaa suullista käsittelyä uudelleen uusien asian selvittämistoimien määräämiseksi. Koska kantajan väitteet eivät voisi olla tuomion purkamista koskevan hakemuksen perusteina, ei ollut tarpeen hyväksyä suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevaa kantajan vaatimusta."

V Valitusperusteet

A *Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut*

a) Valittajan esittämät valitusperusteet

12. Valittaja vetoaa valituksensa tueksi kahteen perusteeseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin menetteli ensinnäkin sen mukaan yhteisön oikeuden vastaisesti, koska se hylkäsi virheellisesti valittajan suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista ja täydentävien asian selvittämistoimien määräämistä koskeneen vaatimuksen. Se väittää toiseksi, että valituksen kohteena oleva tuomio on kumottava sillä perusteella, että komission polypropeenipäätös, jonka lainmukaisuus oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyn oikeudenkäynnin kohteena, on myös kumottava.

13. Ensimmäisen valitusperusteen kehittely on kaikilta osin samanlainen kuin valittajat ovat esittäneet nyt käsiteltävään asiaan liittyvissä asioissa Hüls vastaan komissio ja ICI vastaan komissio; valittajien perustelut on esitetty laajemmin kyseisissä asioissa antamani ratkaisuehdotuksen vastaavissa kohdissa.[7] Perusteellisuuden vuoksi on täsmennettävä seuraavaa: Chemie Linz katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin menetteli virheellisesti hylätessään sen suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeneen vaatimuksen. Tukeakseen väitettä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt hyväksyä vaatimus, valittaja väittää vedonneensa 28.2.1992 päivätyssä kirjelmässään asian ratkaisemisen kannalta merkittäviin seikkoihin, jotka eivät voineet olla sen tiedossa ennen suullisen käsittelyn päättymistä. Chemie Linz mainitsee tällaisina seikkoina paljastukset, joita komission virkamiehet olivat tehneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa PVC-tapausten käsittelyn yhteydessä.[8] Sen mukaan kyseisiin seikkoihin ei vedottu liian myöhään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, koska menettelyn osalta ei yhteisön oikeudessa ole nimenomaisesti vahvistettu vanhentumisaikaa, eikä myöskään voida soveltaa analogisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 125 artiklassa tarkoitettua kolmen kuukauden määräaikaa, koska se koskee yksinomaan purkamishakemusta.

14. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin laiminlöi myös velvollisuutensa hankkia todisteita, jotka olivat tarpeen oikean ratkaisun löytämiseksi sen käsiteltävänä olleeseen asiaan. Valittajan mukaan kyseinen velvollisuus perustuu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan ja perustamissopimuksen 164 artiklan määräyksiin yhdessä luettuina. Se katsoo, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ollut oikeutta jättää huomiotta Chemie Linzin 28.2.1992 päivättyä kirjelmää katsoen, ettei siihen sisältynyt "riittäviä todisteita" riidanalaista päätöstä väitetysti rasittaneista virheistä. Sen mielestä tosiseikat, joihin yhtiön vaatimus nojautui, olivat asiaan liittyvien erityisten seikkojen

7 — Ks. asiassa C-199/92 P, Hüls v. komissio, tänään antamani ratkaisuehdotuksen 40—42 kohta ja asiassa C-200/92 P, ICI v. komissio, samoin tänään antamani ratkaisuehdotuksen 9—18 kohta

8 — Mainittu edellä alaviitteessä 4.

vuoksi riittäviä, jotta vaatimus olisi pitänyt hyväksyä analogisesti niillä perusteilla, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi PVC-tapausten ja soodakarbonaattitapausten [9] yhteydessä.

15. Yhteenvedonomaisesti voidaan todeta valittajan väittävän, että silloin, kun myöhemmin saadaan tietää, että riidanalaista päätöstä rasittaa virhe, joka saattaa aiheuttaa sen kumoamisen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on joka tapauksessa velvollisuus aloittaa asian käsittely uudelleen ja määrätä uusista asian selvittämistoimista, kunnes asia on täysin selvitetty. Se korostaa lisäksi, ettei se ollut läsnä PVC-tapausten yhteydessä 10.12.1991 pidetyssä istunnossa; se sai siis ensi kerran tiedon komission virkamiesten lausunnoista vasta 27.2.1992, jolloin PVC-tapauksissa annettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio. Se lisää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ollut valituksenalaisessa tuomiossaan myöskään katsonut, että sen 28.2.1992 päivätty kirjelmä oli esitetty liian myöhään; tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuimella ei ole Chemie Linzin mukaan valtuuksia selvittää muutoksenhakuvaiheessa, oliko kirjelmässä esitetty suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskenut vaatimus esitetty liian myöhään.

16. Toisessa valitusperusteessa nojaudutaan seuraavaan päättelyyn: aluksi valittaja väittää, että yhteisöjen tuomioistuin voi kumota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion, jos se katsoo, että kanteen kohteena ollut komission päätös saatetaan joutua kumoamaan. Kun muutoksenhakutuomioistuin tutkii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa riitautetun päätöksen lainmukaisuutta, se on Chemie Linzin mukaan oikeuskysymys, joka kuuluu muutoksenhakuvaiheessa toteutettavan valvonnan piiriin. Se toteaa lisäksi, että komission polypropeenipäätöstä rasittavat virheet koskevat myös oikeusjärjestyksen perusteita, joten niitä on valvottava viran puolesta niin ensimmäisessä oikeusasteessa kuin muutoksenhaun yhteydessä.

17. Valittaja väittää lisäksi, että sillä on oikeus esittää muutoksenhakuvaiheessa ensi kertaa tiettyjä tosiseikkoja väitteidensä tueksi. Se vetoaa siis yhtäältä komission ns. LDPE-tapausten [10] yhteydessä esittämiin huomautuksiin, jotka annettiin sille tiedoksi 10.4.1992, ja toisaalta valitukseen, jonka komissio teki 29.4.1992 PVC-tapauksissa annetusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta. [11] Valittaja tekee kyseisten asiakirjojen perusteella tiettyjä päätelmiä komission yleisestä toimintatavasta, ja nämä päätelmät vahvistavat sen mukaan epäilyjä polypropeenipäätöksen tekemiseen liittyneistä lainvastaisuuksista. Se väittää, että komissio tarkemmin sanoen näyttää katsovan, että komission työjärjestyksen 12 artiklassa määrätty velvollisuus saattaa komission päätökset todistusvoimaisiksi on sisäinen sääntö, jonka perusteella yksityisille ei synny oikeuksia ja jota ei enää sovelleta. Sen mukaan komissio on ottanut itselleen myös oikeuden muuttaa päätöksiä

9 — Asia T-32/91, Solvay v. komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1825); asia T-36/91, ICI v. komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1847) ja asia T-37/91, ICI v. komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1901).

10 — Yhdistetyt asiat T-80/89, T-81/89, T-83/89, T-87/89, T-88/89, T-90/89, T-93/89, T-95/89, T-97/89, T-99/89, T-100/89, T-101/89, T-103/89, T-105/89, T-107/89 ja T-112/89, BASF ym. v. komissio, tuomio 6.4.1995 (Kok. 1995, s. II-729).

11 — Mainittu edellä alaviitteessä 4.

päätöksenteon jälkeen sekä tehdä päätöksensä vain tietyillä todistusvoimaisilla kielillä ja valtuuttaa yhden komission jäsenistä viimeistelemään kyseiset päätökset muilla todistusvoimaisilla kielillä.

18. Chemie Linz olettaa, että komissio noudatti samaa menettelytapaa polypropeenipäätöstä tehdessään. Valittaja ainakin päättelee näin sekä edellä mainitun perusteella että sille tiedoksi annetun päätöksen tarkan lukemisen perusteella [12] samoin kuin päätöksen tiedoksiannon viivästymisen perusteella. [13] Kaikkien epäilysten häivyttämiseksi se vaatii yhteisöjen tuomioistuinta myös määräämään komission esittämään alkuperäisen polypropeenipäätöksen, jotta voitaisiin todeta, rasittavatko sitä samat muotovirheet kuin ne, joiden perusteella samansisältöinen komission PVC-päätös kumottiin. [14] Chemie Linz väittää joka tapauksessa, että seikat, joihin se vetosi 28.2.1992 päivätyssä kirjelmässään, ja seikat, jotka se esitti ensi kertaa muutoksenhakuvaiheessa, osoittavat seuraavaa: komission jäsenillä oli ensinnäkin polypropeenipäätöstä tehtäessä käytettävissään päätöstekstistä vain kolme viidestä pakollisesta kieliversiosta; toiseksi komission työjärjestyksen 12 artiklan mukaista menettelyä ei noudatettu; kolmanneksi päätöksen sisältöä muutettiin päätöksenteon jälkeen. Chemie Linz korostaa lopuksi, että riidanalainen päätös on kumottava kyseisten virheiden perusteella. Valittaja väittää, ettei komissio noudattanut kyseistä päätöstä tehdessään yhteisön oikeuden prosessisääntöjä, jotka on annettu sen toimivallan lainmukaisen harjoittamisen takaamiseksi. Valittaja päättelee siitä, että komissio väittää virheellisesti ettei sen työjärjestyksen 12 artiklassa määrätyn olennaisen menettelymääräyksen noudattamatta jättäminen aiheuta päätöksen pätemättömyyttä ja että päätöksen sisällön muuttaminen päätöksenteon jälkeen aiheuttaa päätöksen pätemättömyyden vain, jos muutos koskee päätöksen sisältöä ja on ristiriidassa päätöksentekijän tahdon kanssa. Valittajan mukaan kyseinen komission käsitys on täysin vastakkainen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, sellaisena kuin kyseinen oikeuskäytäntö käy ilmi PVC-tapauksista [15] ja ns. munivat kanat -tapauksesta. [16]

b) Valituksen vastapuolen perusteet

19. Nyt käsiteltävässä asiassa komissio vastaa valittajan perusteisiin täsmälleen samoilla perusteluilla kuin nyt käsiteltävään asiaan liittyvissä asioissa Hüls vastaan komissio ja Hoechst vastaan komissio esitetyt perusteet; nämä esitetään yksityiskohtaisesti kyseisissä asioissa antamissani ratkaisuehdotuksissa, joihin viittaan vältääkseni turhaa toistoa. [17]

12 — Valittaja mainitsee tiedoksiannetun päätöksen kohdat, joissa kirjasintyyppi on erilainen kuin muussa tekstissä, ja päättelee, että alkuperäistä päätöstä todennäköisesti muutettiin päätöksenteon jälkeen.

13 — Valittajan mukaan se seikka, että päätös annettiin sille tiedoksi yli kuukausi päätöksenteon jälkeen, riittää tekemään todennäköiseksi olettaman, jonka mukaan päätöksen sisältöä oli muutettu.

14 — Mainittu edellä alaviitteessä 4.

15 — Asia C-137/92 P, komissio v. BASF ym., tuomio 15.6.1994 (Kok. 1994, s. I-2555), ks. jäljempänä 20 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

16 — Asia 131/86, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 23.2.1988 (Kok. 1988, s. 905).

17 — Edellä mainitut ratkaisuehdotukseni, jotka esitän tänään asiassa C-199/92 P, Hüls v. komissio (29 kohta ja 43—45 kohta) ja asiassa C-227/92 P, Hoechst v. komissio (26—28 kohta ja 36—38 kohta).

B *Valitusperusteiden tutkiminen*

a) Toinen valitusperuste

20. Aloitan analyysini tutkimalla toisen valitusperusteen. Kuten valituksen vastapuoli perustellusti huomauttaa, kyseinen peruste herättää merkittäviä epäilyjä siitä, täyttääkö se tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

Aluksi on täsmennettävä, että kaikki todisteet, joihin valittaja vetoaa ensi kertaa muutoksenhakuvaiheessa, ovat sellaisia, jotka eivät kuulu muutoksenhakuvaiheessa harjoitettavan valvonnan alaan. Muutoksenhaku on yhteisön prosessioikeudessa otettu käyttöön oikeussuojakeinoksi yksinomaan siinä tarkoituksessa, että pääasian tutkineen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion lainmukaisuutta arvioitaisiin niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli käytettävissään ja joiden perusteella se antoi tuomionsa. Toisin sanoen ei voida väittää, että valituksenalaisessa tuomiossa olisi virhe, joka johtuu sellaisten tosiseikkojen huomiotta jättämisestä, jotka eivät olleet pääasian tutkineen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tiedossa joko sen vuoksi, etteivät ne sisältyneet asiaan liittyvään asiakirja-aineistoon, tai sen vuoksi, että ne olivat tapahtuneet valituksenalaisen tuomion antamisen jälkeen. Menettelyssä on yhteisön oikeuden mukaan käytettävissä yksi sellainen muutoksenhakukeino, jolla asianosainen voi vedota asian ratkaisseessa tuomioistuimessa "merkitykseltään ratkaisevaan tosiseikkaan, joka ei ole ollut yhteisön tuomioistuimen eikä uutta käsittelyä pyytävän asianosaisen tiedossa tuomiota annettaessa", ja tämä muutoksenhakukeino on tuomionpurkamishakemus.[18] Valittajalla oli siis mahdollisuus turvautua purkamishakemukseen, jos se halusi vedota sekä komission LDPE-tapausten yhteydessä esittämiin huomautuksiin, jotka annettiin sille tiedoksi 10.4.1992, että komission PVC-tapausten yhteydessä 29.4.1992 tekemään valitukseen.[19] Kyseisiä seikkoja ei voida tutkia tässä oikeusasteessa eikä niihin sen vuoksi vedota pätevästi.

21. Kyseinen peruste, joka ei koske valituksenalaista tuomiota vaan riidanalaista komission päätöstä, on kuitenkin myös jätettävä kokonaan tutkimatta, koska se perustuu sellaisten tosiseikkojen arviointiin, jotka eivät liity valituksenalaiseen tuomioon, ja koska ei näytä siltä, että kyseisiin tosiseikkoja koskeviin perusteluihin olisi vedottu pätevästi pääasian tutkineessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

22. Se, että riidanalaisen päätöksen muotovirheet, joihin valittaja vetoaa, koskevat sellaisia kysymyksiä, jotka yhteisöjen tuomioistuimet tutkivat viran puolesta, ei korjaa kyseisen perusteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista. Valittaja ei väitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellista vir-

18 — ETY:n tuomioistuimen perussäännön 41 artikla, jota sovelletaan analogisesti myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudenkäyntiin.

19 — Mainittu edellä alaviitteessä 17.

hettä, kun se ei ole viran puolesta valvonut mahdollisia virheitä, mikä on oikeudellinen väite; [20] se väittää sitä vastoin, että riippumatta siitä, rasittavatko valituksenalaista tuomiota oikeudelliset virheet, muutoksenhakutuomioistuimella on oikeus tai jopa velvollisuus selvittää viran puolesta, rikottiinko olennaista menettelymääräystä tehtäessä komission päätöstä, jota koskevan kanteen valittaja oli nostanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Kyseinen päättely on selvästi ETY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan vastainen, eikä sitä sen vuoksi voida hyväksyä.

Tämän vuoksi Chemie Linzin toinen valitusperuste on hylättävä.

b) Ensimmäinen valitusperuste

23. Valittaja väittää ensimmäisessä perusteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoi useita menettelyä koskevia sääntöjä kieltäytyessään aloittamasta suullista käsittelyä uudelleen ja määrämästä täydentäviä asian selvittämistoimia. Kyseistä perustetta on analysoitu yksityiskohtaisemmin asiassa Hüls vastaan komissio antamassani ratkaisuehdotuksessa, johon viittaan tässä yhteydessä. [21]

24. Aluksi on korostettava, että Chemie Linz keskittää arvostelunsa perustellusti virheisiin, jotka rasittavat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyä valituksenalaisen tuomion 395 kohdassa. [22] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei näet menetellyt oikeudellisesti asianmukaisesti, kun siltä pyydettiin ratkaisua valittajayhtiön esittämään suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeneeseen vaatimukseen. Yhtäältä se ei soveltanut asianmukaisesti todistustaakkaa koskevia sääntöjä arvioidessaan, ettei Chemie Linz ollut esittänyt "riittäviä todisteita" polypropeenipäätöksen muotovirheitä koskeneiden väitteidensä tueksi. Kyseisellä yhtiöllä ei ollut eikä sillä voinut olla mahdollisuutta tutustua ratkaiseviin todisteisiin, joiden perusteella sen väitteiden oikeellisuus olisi

20 — Tästäkin näkökulmasta peruste, joka koskee sitä, kuinka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käytti käytettävissään olevia valtuuksia tutkiakseen viran puolesta riidanalaiseen päätökseen liittyviä olennaisia muotovaatimuksia, on kuitenkin hylättävä perusteettomana. Tältä osin viittaan asiassa Hüls v. komissio esittämäni ratkaisuehdotuksen 30—31 ja 77—79 kohdassa olevaan analyysiin.

21 — Ks. 39—79 kohta.

22 — Tältä osin ei ole tarpeen tutkia valittajan väitteitä, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen mitättömyyttä. Kuten olen jo todennut, Chemie Linz peruutti kyseiset väitteet vastauskirjelmässään. Samoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen analyysi, jonka mukaan polypropyleenipäätöksen väitetyt muotovirheet eivät aiheuta päätöksen mitättömyyttä, vaikka ne olisivat olemassa, on päätelmän osalta asianmukainen; kuten yhteisöjen tuomioistuin myöhemmin totesi PVC-tapausten yhteydessä, kyseiset virheet voivat johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen mutta eivät sen mitättömyyden toteamiseen. Tältä osin viittaan PVC-tapauksissa annettuun yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota koskevaan analyysiin, sellaisena kuin se on esitetty asiassa Hüls v. komissio antamani ratkaisuehdotuksen 20—24 kohdassa.
Täydellisyyden vuoksi pidän kuitenkin hyödyllisenä täsmentää, että tuomion perustelut ovat oikeudellisesti virheellisiä. Laillisuusolettama ei koske mitätöntä päätöstä. Sen, ettei päätös ole mitätön, oikeudellinen arviointi edeltää loogisesti arviota siitä, onko laillisuusolettama voimassa vai ei, koska se, että päätös ei ole mitätön, on välttämätön edellytys kyseisen olettaman syntymiseksi. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näkemys, jonka mukaan päätöksen mitättömyyden vahvistamiseksi on esitettävä todisteita, jotka saattavat kumota " — — laillisuusolettaman, joka sitä ensi arviolta koskee", kääntää asioiden loogisen järjestyksen ja on siis oikeudellisesti virheellinen (ks. asiassa Hüls v. komissio antamani ratkaisuehdotuksen 36 kohta).
Laillisuusvalvonnan asianmukainen harjoittaminen edellyttää mielestäni lisäksi sen tutkimista, ovatko polypropyleenipäätöksen väitetyt virheet, riippumatta siitä, miten asianosaiset ovat ne oikeudellisesti määritelleet, sellaisia, joilla rikotaan olennaista menettelymääräystä. Kun asianosainen vetoaa useisiin tosiseikkoihin, joiden perusteella riidanalainen päätös on asianosaisen mielestä mitätön, asianosaisen kyseisille seikoille esittämä oikeudellinen määrittely ei sido ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta. Ratkaiseva seikka, joka tuomioistuimen on tutkittava, jotta se tulkitsisi asianmukaisesti sen käsiteltäväksi saatettuja kanteita, on se, rasittivatko riidanalaista päätöstä todellakin valittajan väittämät virheet, riippumatta siitä, vaatiiko valittaja niiden perusteella riidanalaisen päätöksen toteamista mitättömäksi vai kumoamista.

voitu varmuudella vahvistaa, koska kyseiset seikat olivat yksinomaan komission hallussa. Tällaisissa tapauksissa asianosaisen, joka esittää väitteen, on esitettävä "selvitystä", joista käy ilmi, että seikat, jotka eivät ole sen tiedossa, ovat sen puolustuksen kannalta merkityksellisiä, ja esitettävä vaikkapa vain "alustavia todisteita" epäilyistä, joita kyseiset seikat herättävät.[23] Tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi hylätä suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevaa vaatimusta sillä perusteella, ettei ole olemassa "sopivaa" tai "riittävää" selvitystä valittajan esittämien väitteiden oikeellisuudesta.

25. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kanta Chemie Linzin esittämään suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista ja täydentävien asian selvittämistoimien määräämistä koskeneeseen vaatimukseen on kaikesta huolimatta oikea. Kuten jo mainittiin, valittajan kirjelmässään esittämät oikeudelliset seikat ja tosiseikat esitettiin näet ensi kertaa suullisen käsittelyn päätyttyä. Yhteisön prosessioikeudessa annetaan tietenkin asianosaisille mahdollisuus vedota poikkeuksellisesti uusiin perusteisiin oikeudenkäynnin suullisen vaiheen jälkeen, jos kyseiset seikat eivät olleet niiden tiedossa aikaisemmin, jotta ne olisivat voineet vedota niihin ajoissa. Tämä mahdollisuus on kuitenkin täysin poikkeuksellinen, ja sitä on tulkittava suppeasti. Tässä tapauksessa Chemie Linzin huomion olisi pitänyt kiinnittyä jo yksistään siihen seikkaan, ettei asiaa koskeviin asiakirjoihin sisältynyt seikkoja, joiden perusteella se olisi voinut varmuudella päätellä ensinnäkin, oliko komission työjärjestyksen 12 artiklan mukaista menettelyä noudatettu polypropeenipäätöstä tehtäessä, ja toiseksi, oliko komission jäsenillä ollut päätöstä tehtäessä käytettävissään päätösluonnos kaikilla todistusvoimaisilla kielillä, sekä kolmanneksi, oliko yhtiölle tiedoksi annettu päätösteksti täysin samansisältöinen kuin komission jäsenten kollegion tekemän päätöksen teksti. Koska valittaja ei vedonnut kyseisiin väitteisiin kirjallisessa käsittelyssä edes olettamuksina ja vaatinut samalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään komission esittämään tiettyjä ratkaisevia asiakirjoja, sillä ei tämän vuoksi voi olla oikeutta vedota siihen suullisen käsittelyn päätyttyä[24] eikä vaatia suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista. On siis perusteltua, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksynyt valittajan 28.2.1992 päivätyssä kirjelmässään esittämiä vaatimuksia.[25]

23 — Ks. asiassa Hüls v. komissio esittämäni ratkaisuehdotuksen 54—56 kohta.

24 — Ks. asiassa Hüls v. komissio esittämäni ratkaisuehdotuksen 57 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

25 — Valittaja väittää, että koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin suostui tutkimaan sen kirjelmän sisällön, ei muutoksenhakuvaiheessa voida antaa ratkaisua siitä, esitettiinkö se liian myöhään. Valittaja vetoaa tältä osin siihen, että kyseinen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio koskee asian tosiseikkoja, eikä se ole ETY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklassa tarkoitettu oikeuskysymys. Chemie Linzin perustelu ei mielestäni vaikuta asianmukaiselta. Yhtäältä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei antanut ratkaisua siitä, oliko kirjelmä jätetty määräajassa. Se päinvastoin toteaa nimenomaisesti 395 kohdassa, että " — — On siis pohdittava, onko kantaja perustellut riittävästi sitä, miksi se ei aikaisemmin vedonnut väitettyihin virheisiin, joiden joka tapauksessa oli täytynyt tapahtua ennen kanteen nostamista — — ." Toisaalta kysymys siitä, onko todellakin vedottu tuntemattomiin ratkaiseviin seikkoihin, joiden perusteella suullinen käsittely on aloitettava uudelleen, on oikeuskysymys, ja se tarkastetaan muutoksenhakuvaiheessa (ks. oikeuskysymyksen käsitteestä asiassa C-199/92 P, Hüls v. komissio antamani ratkaisuehdotuksen 8 ja 9 kohta ja asiassa C-5/93 P, DSM v. komissio, antamani ratkaisuehdotuksen 38 kohta).

26. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis menetellyt perustellusti hylätessään suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista ja täydentävien asian selvittämistoimien määräämistä koskevat valittajan vaatimukset. Tämän vuoksi ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

VI Ratkaisuehdotus

27. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) hylkää yhtiön Chemie Linz GmbH valituksen kokonaisuudessaan;

2) hylkää väliintulijan vaatimukset;

3) velvoittaa väliintulijan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja

4) velvoittaa valittajan korvaamaan muut oikeudenkäyntikulut.